

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

УДК 070

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.6/33>

Кузнєцова Т. В.

Київський університет імені Бориса Грінченка

Подольян А. В.

Київський університет імені Бориса Грінченка

«ХТО ТРИМАЄ ЦЕЙ РАЙОН? – ПЕС ПАТРОН!», АБО ЯК ВІЗУАЛЬНІ ОБРАЗИ ПОШИРЮЮТЬ СТРАТЕГІЧНІ НАРАТИВИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

У статті розглянуто комунікативно-аксіологічні особливості сформованого візуального образу популярного героя-персонажа російсько-української війни – пса Патрона. У центрі нашої уваги – ціннісний потенціал цього персонажа, наративи, які він поширює, а також основні канали взаємодії з масовою аудиторією, через які тиражуються стратегічні меседжі України.

Встановлено, що в інформаційному просторі України з початку війни було сформовано потужні наративи щодо стійкості та єдності українського народу в боротьбі проти агресора. Значну роль у їх поширенні відіграли історії про героїв-рятівників, які стали впізнаваними на весь світ. Одним із таких героїв-символів став пес Патрон, який виразно продемонстрував потужну розбіжність ціннісних парадигм українців та імперії зла: поєднання сили українських захисників з турботою і добротою на противагу російській жорстокості та насильству.

Смисли, які продукує цей герой, з одного боку, є ціннісно-глибинними, оскільки визначають ціннісні домінанти українців, а з іншого – ситуативно-часовими, оскільки породжені ситуацією війни, тому акцентують увагу на боротьбі з агресором.

Образ Патрона виявився потужним інструментом, який поширює на весь світ основні меседжі про стійкість та людяність українців, популяризує етику турботи, підтримку волонтерських ініціатив, підвищує обізнаність населення про важливість мінної безпеки. Крім того він став джерелом психологічної підтримки українців під час війни.

Для тиражування стратегічних наративів України було використано найрізноманітніші канали комунікації, які долучали до взаємодії різноманітну аудиторію. Крім власне масмедійних, були використані такі платформи, як вуличне мистецтво, поштові марки, дитячі книжки, естрада, сувенірна продукція тощо, завдяки чому образ Патрона став більш впізнаваним і впливовим.

Ключові слова: візуальні образи, пес Патрон, російсько-українська війна, наративи, комунікація.

Постановка проблеми. В епоху візуальної комунікації текст і зображення мають важливе значення для поширення інформації. У той же час окремих текстових наративів більше не може задовольнити потреби візуальної комунікації, а важливість зображень при комунікації стає дедалі помітнішою [5].

Сила візуальних засобів на сьогодні очевидна насамперед через виявлений ефект переваги

зображення [4; 13], значний впливовий потенціал візуальних образів [8; 10], їх здатність більш виразно демонструвати важливість однієї проблеми над іншою [6; 7].

Особливо важливою візуальна комунікація стає в умовах війни, коли виконує роль транслятора подій, інструмента поширення важливих наративів, механізму формування ціннісно-ключових образів і навіть психологічного прийому

надання емоційної підтримки. Особливої значущості вона набуває при формуванні впізнаваних образів героїв-персонажів, які стають символами війни, якими захоплюється широка аудиторія.

Аналіз останніх публікацій. На сьогодні з'явилася досить значна кількість наукових досліджень, присвячених візуальним образам російсько-української війни та їх комунікативній ролі. Науковці звертають увагу насамперед на специфіку символів, сформованих у мемах та карикатурах [1; 14–17], представлені у вуличному мистецтві [3; 12], творах художнього мистецтва, кінематографу, літератури [2; 11; 9] тощо.

Нас буде цікавити образ одного із досить впізнаваних героїв війни – пса Патрона, якому за досить короткий проміжок часу вдалося стати відомим на весь світ і зіграти важливу роль у тиражуванні стратегічних наративів України, у виразному протиставленні української та ворожої ціннісних парадигм.

Мета дослідження. У цій статті ми ставимо за мету визначити комунікативно-аксіологічні особливості сформованого візуального образу популярного героя-персонажа російсько-української війни – пса Патрона. Нас будуть цікавити 1) основний ціннісний потенціал цього персонажу, 2) наративи, які він поширює, а також 3) основні канали взаємодії з масовою аудито-

рією, через які тиражувалися стратегічні меседжі України.

Основними методами нашого дослідження є комунікативно-концептуальний та функціональний аналіз медійних матеріалів про Патрона. До аналізу були залучені матеріали, в яких виявлявся образ Патрона, протягом березня 2022 р. – листопада 2023 р.

Виклад основного матеріалу дослідження. Пес Патрон – джек-рассел-тер'єр, який сьогодні є талісманом Служби України з надзвичайних ситуацій. Це український собака-винюхувач вибухівки, який, за даними Державної служби з надзвичайних ситуацій України, до 19 березня 2022 року допоміг виявити понад 90 вибухових пристроїв, встановлених російськими військами (ШоТам. 29.12.2022). За цей досить короткий час він став улюбленим героєм для дорослих і дітей. На сьогодні приблизна кількість результатів у Google за пошуком «пес Патрон» 1 730 000 (0,28 с), а «Патрон пес» – 1 050 000 (0,34 с).

Відомим Патрон для широкого загалу став 15 березня 2022 року, коли на фейсбук-сторінці ДСНС України опублікували пост-знайомство із Патроном: *«Знайомтесь, це Патрон. Йому два роки. Він – душа та талісман наших чернігівських піротехніків. Супроводжує їх завжди і усюди. До речі, дуже любить сир, тож наші хлопці, при*

Рис. 1–3. Мемі «Пес Патрон»

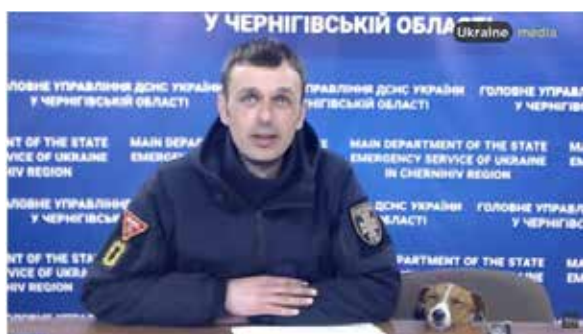

Рис. 4–5. «Патрон відпочиває»

нагоді, балують його смачненьким» (ДСНС України. 15.03.2022).

Найактивніше образ Патрона поширювався в соціальних мережах, завдяки чому став досить швидко впізнаваним символом українсько-російської війни. На сьогодні він має власний офіційний веб-сайт та сторінки в соціальних мережах, має свою цільову аудиторію¹.

Впізнаваним пес Патрон став насамперед завдяки поширеним про нього мемів, в яких він виявляв свою «людську» сутність, втілюючи у собі гуманістичні цінності, позиціонуючи порятунок, турботу, патріотизм (рис. 1–2). На зображеннях Патрон постає символічним маяком надії, стійким рятувальником і захисником. Як культурний символ він, звичайно, викликає безліч асоціацій, пов'язаних насамперед із вірністю та інстинктивною готовністю надати допомогу.

Під час активного поширення інформації про можливий підриг росіянами Запорізької АЕС з'явився мем про пса Протона (рис. 3), який став своєрідним засобом психологічної розрядки, протистояння панічним настроям та тривожним думкам. У гумористичній формі цей образ поширював меседж, що українці не бояться ядерної загрози й готові продовжувати захищати свою країну ціною власного життя та здоров'я.

Досить популярним став мем, який зобразив ситуацію, коли пес Патрон заснув під час брифінгу ДСНС (рис. 4–5). Фото швидко поширилося на просторах соціальних мереж і стало предметом для жартів та мемів. І в цих меседжах Патрон «олюднюється»: як і будь-яка людина, він потребує відпочинку й сну, тому і викликає симпатію та відповідне позитивне ставлення при його сприйнятті.

Такий підхід було використано й у подальших прийомах популяризації цього «олюдненого» героя на різних комунікативних майданчиках. За слушним зауваженням Марсі Шор, професорки Єльського університету,

«у той час як російські повідомлення дегуманізували людей, українські медіа олюднили тва-

¹ Найбільш популярною є сторінка Патрона у тік тоці (вона має нік: @patron_dsns). Підписані 690,9 тис. користувачів, що є найвищим показником серед усіх соціальних мереж (станом на 11.11.2023). Майже 14 мільйонів – загальна кількість уподобайок на сторінці. Найбільша кількість переглядів на одному відео – майже 6 мільйонів. Сторінка – верифікована. На другому місці – інстаграм-сторінка з ніком: @patron_dsns. Кількість підписників – понад 417 тисяч (станом на 15.12.2023). Загальна кількість дописів на сторінці – 695. Дата реєстрації: березень 2022. Сторінка – верифікована. На третьому місці – сторінка @PatronDsns у твітері із 79,1 тис. читачів (станом на 15.11.2023). Дата приєднання: квітень 2022. Однак сторінка – не верифікована та не оновлюється з 5 листопада 2022 року.

рин. <...> Мені подобається те, як Патрон ламає мімізис, який завжди є спокусою, тобто замість того, щоб відповідати росіянам, які дегуманізують українців, дегуманізуючи росіян, українці за допомогою символу пса Патрона (який насправді є більше, ніж символом, адже є справжнім, живим собакою, <...> порушує динаміку мімізису, олюднюючи тварину» (Суспільне. 15.06.2023).

Патрону сьогодні присвячено безліч артів. На сторінці у Facebook Державної служби з надзвичайних ситуацій зазначено:

«Наш сміливий малюк Патрон надихнув неймовірну кількість обдарованих митців, і ми неймовірно тому щасливі. Це мотивує не опускає руки, хоч би як було важко, тримати планку на високому рівні і з новими силами йти в бій, знаючи, скільки людей ще чекають на допомогу і скільки людей вірять у нас. Наш Патрон теж не опускає лапки та передає всім свою подяку. Великі герої не обов'язково великі. Тому вірте у свої сили, наших захисників, нашу Перемогу. Наближайте її на всіх фронтах, де тільки можете, і не зменшуйте обертів (tochka.net. 22.04.2022).

Як правило, ці зображення поширювали меседжі про Патрона як рятувальника, який захищає українців від ворога, вибухонебезпечної зброї; як вірного й надійного героя (рис. 6–7).

Такі ж смисли тиражувалися й на вуличних муралах багатьох міст, присвячених улюбленцю українців:

Патрон – знову у Хмельницькому. Цього разу легендарний пес-сапер завітав на відкриття власного муралу (Vsim.ua. 24.09.2022); У Києві з'явився мурал з чернігівським псом-сапером Патроном (Суспільне. 6.06.2022); В Ужгороді з'явився мурал з найвідомішим в Україні собакою (muckachevo.net. 15.06.2022); Мурал з псом Патроном відкрили у Хмельницькому (Поділля. news. 25.08.2022); Патрон на варті: в Запоріжжі створюють мурал з найвідомішим псом країни (061. 29.06.2022); У Рівному з'явився новий патріотичний мурал: українські герої та пес Патрон (kr.ua. 6.05.2022); Solidarni z Ukrainą". Zobacz najnowsze murale, które powstały na murze PKM na Jasieni (Gdansk.pl. 22.05.2022).

Всі автори, створюючи ці об'єкти, переконані у значній ролі Патрона:

«Собака-сапер Патрон, якого обожнює вся країна, відіграє важливу роль з першого дня повномасштабного вторгнення. Він допомагає рятувальникам під час розмінування територій і за кілька місяців війни став справжнім народним героєм. Патрон є символом воєнного часу [...]. Зображення поді-

Рис. 6. «Геть з України, москаль некрасивий»

Рис. 7. «Великі герої»

бних символів війни є важливим у цей час, бо це хоч і незначні, але добрі новини для підняття патріотичного духу населення» (Суспільне. 6.06.2022).

Патрон від свого імені «говорить» з чисельною аудиторією й сприяє просуванню волонтерських ініціатив та збору коштів на допомогу тваринам, які постраждали від війни. Зокрема, на свій день народження (20.07.2022) в інстаграмі він попросив допомогти «зібрати кошти на величезну миску корму для собачок і котиків, в яких поки немає свого дому: хотів би їх пригостити в честь свого дня народження». Наступного дня він прозвітував: «Ні, метелика вже зняв, але я думаю завдяки йому ми зібрали 261 470 гривень і 2000 доларів на корм тваринкам». І до тепер на його сторінках можна приєднатися до збору коштів на обладнання й лікування для саперів, на допомогу евакуйованим з місць бойових дій тваринам тощо.

Випущена 1 вересня 2022 року марка «Пес Патрон» (рис. 8) стала першою благодійною маркою України, завдяки чому вдалося заробити понад 16 млн гривень, про що було зазначено на офіційному сайті Укрпошти (Укрпошта. 6.01.2023).

Рис. 8. Марка «Пес Патрон»

Як справжній герой, Патрон отримав низку вітчизняних та міжнародних нагород, що також підсилює престижність його іміджу. Зокрема, 8 травня 2022 року Володимир Зеленський нагородив Патрона медаллю «За віддану службу». 27 травня 2022 року на 75-му Каннському кінофестивалю йому присудили премію «Пальмовий пес» – найпрестижнішу кінонагороду, яку отримують чотирилапі. 20 листопада 2022 року, до Всесвітнього дня дитини, пес Патрон отримав від UNICEF ЮНІСЕФ в Україні титул «Пса Доброї Волі» і став першим в історії собакою-послом.

23 серпня 2022 року в інстаграмі опублікували спільний допис Патрона та благодійної організації «UAnimals», де повідомили, що пес очолив департамент комунікацій, що вкотре підтверджує, що його образ відіграє важливу роль під час війни:

«Дуже важливо усіма можливими методами доносити до українців та авдиторії за кордоном важливість порятунку тварин. І складно знайти лідера думок настільки потужного в цих повідомленнях як пес Патрон», – зазначив у дописі засновник «UAnimals» Олександр Тодорчук.

Про ці «досягнення» Патрона досить активно заговорили у багатьох медіа, акцентуючи увагу на його вчинках, якостях, визнанні. Зокрема, в українському інформаційному просторі повідомляли:

«Відишуковує міни та підкорює Інстаграм: як чернігівський пес Патрон став піротехніком» (Суспільне. 5 травня 2022); «Пес Патрон отримав медаль від Зеленського» (Маяк. 9.05.2022); «Лялю, ходи спокійно». Службовий пес-піротехник Патрон із ДСНС продовжує підкоряти серця українців та стає героєм артів і мемів (New Voice. 19.04.2022).

Як відома персона, пес Патрон досить активно зустрічається з провідними політиками країн-партнерів та всесвітньовідомими знаменитос-

тями. Серед них – державний секретар США Ентоні Блінкен, прем'єр-міністр Канади Джастін Трюдо, прем'єр-міністр Великобританії Ріші Сунак, Надзвичайний і Повноважний Посол Держави Японія в Україні Мацуда Кунінорі, британський актор і посол доброї волі UNICEF Орландо Блум та інші.

Про Патрона досить швидко заговорили й міжнародні ЗМІ. 19 березня 2023 на його офіційній інстаграм-сторінці з'явився допис, який починається зі слів: «Моя перша обкладинка». Йдеться про публікацію на першій шпальті у відомому сингапурському журналі «The Pet Times» матеріалу «Тварини на війні» (рис. 9). Патрон зображений у вишиванці на фоні синьо-жовтого прапора, що відразу ідентифікує його з Україною. Саме фото досить зворушливе, а представлений образ – сильний, незламний та сміливий, що водночас викликає симпатію.

Презентація журналу відбувалася за участі Пані Надзвичайного та Повноважного Посла України у Республіці Сінгапур, Катерини Зеленко (рис. 10). Ця публікація допомогла вкотре привернути увагу цільової аудиторії до російсько-української війни, поширити стратегічні меседжі про стійкість України.

Один із відомих інформаційних приводів, пов'язаних з іменем Патрона, – його нагородження державною відзнакою «За віддану службу». «The New York Times» про це відгукнулися матеріалом «A bomb-sniffing dog named Patron received state honors from Zelensky» (The New York Times. 8.05.2022). У публікації зазначено, що зростання популярності пса Патрона може бути додатковим кроком у висвітленні правди про війну в Україні. Образ Патрона працює на користь України, підтримуючи високий моральний дух серед населення, а також зміцнює свій імідж та згуртовує глобальну підтримку союзників в усьому світі.

Загалом про те, що Володимир Зеленський нагородив медаллю «За віддану службу» Патрона написало багато іноземних медіа, серед яких: «Reuters» – «Ukraine's mine sniffing dog Patron awarded medal by Zelenskiy» (Reuters. 9.05.2022); «The Washington Post» – «Zelensky awards medal to Patron, a Ukrainian bomb-sniffing dog» (The Washington Post. 9.05.2022); «BBC News» – «Patron the mine-sniffing dog awarded medal by President Zelensky» (BBC News. 9.05.2022); «Fox News» – «Bomb-sniffing Jack Russell Terrier awarded service medal by Ukraine's Zelenskiy» (Fox News. 9.05.2022); «Narcity» – «Zelenskiy Just Gave Ukraine's 'Hero' Dog A Medal For Sniffing Out Hundreds Of Bombs» (Narcity. 9.05.2022).

Про Патрона як незвичайного героя, який став важливим символом України, говорили й з інших приводів. Зокрема «The Jerusalem Post» у матеріалі «Ukraine's unexpected social media weapon: Patron the dog» (The Jerusalem Post. 11.07.2022) поширило історію про Патрона, який розміновує Україну (гра слів у заголовку підкріплює основний меседж, що образ Патрона є важливим символом у російсько-українській війні). «Fox News» опублікував матеріал про неоголошений візит до Києва держсекретаря США Ентоні Блінкена, де йшлося про зустріч держсекретаря з відомими з псом Патроном та Володимиром Зеленським – «Blinken meets famous Ukrainian bomb detection dog, Zelenskiy during surprise Kyiv visit» (Fox News. 8.09.2022). Журналісти при цьому акцентували увагу на Патрона як символ стійкості України в боротьбі з російською окупацією, реального героя, що допомагає нейтралізувати сотні російських бомб в Україні. BBC News поширило інформацію, про те, як тварини в цілому допомагають Україні боротися з ворогом. У публікації «Cat and dog influencers help Ukrainians cope with war» (BBC News. 19.08.2023) описується співпраця

Рис. 9–10. Патрон на шпальтах «The Pet Times»

пса Патрона з Державною службою з надзвичайних ситуацій України, його участь у благодійних зборах, популярність у соціальних мережах, що сприяє емоційній підтримці, вселяє надію та віру в перемогу над ворогом:

Як бачимо, активне висвітлення новин про пса Патрона в іноземних медіа свідчить про те, що він став і міжнародною «зіркою». Його образ використовується для донесення до зарубіжної аудиторії важливих меседжів як про війну в Україні, так і стійкість українського народу. Тиражовані історії про Патрона виявилися простими й зрозумілими, здатними викликати емоції та надихати людей на дії.

За слухним зауваженням Тамари Куцай:

«Патрон уже настільки відомий в Україні та світі, що йому стало тісно в межах свого профілю в Instagram... І пес біжить далі: у світ пісень, мультсеріалів, радіодиктанту, марок, різноманітних товарів. І ось уже забіг у світ коміксів!» (Mind. 21.06.2023).

Виявляючи себе на різноманітних платформах, Патрон розширив свою роль: він став досить активно виконувати просвітницькі функції, зокрема підвищувати рівень обізнаності про небезпеку вибухонебезпечних предметів серед населення. Особливо активно це поширюється серед дітей. Важлива інформація про те, як розпізнати вибухонебезпечний предмет і як правильно поводитися з ним у разі виявлення, адаптується під контент, який легко може сприйняти дитина.

З цією метою для дітей за підтримки USAID створено мультсеріал «Пес Патрон» (ШоТам. 29.12.2022), основна місія якого – пояснити дітям у доступній формі правила мінної безпеки. Першу серію мультсеріалу було опубліковано 7 січня 2023 року, яка за досить короткий термін часу набрала понад 3,5 млн переглядів на Ютубі (Детектор Медіа. 27.02.2023).

Патрон з'являється і в дитячій літературі. На сьогодні вже видано книги Зоряни Живки «Пес Патрон. Маленька історія про велику мрію», Юліти Ран і Каті Підлісної «Пес Патрон і шкарпетковий монстр». З'явилася навіть серія казок про рятувальника Пса Патрона:

«Знайомтеся з Псом Патроном – справжнім героєм, який став натхненням для безлічі захоплюючих казок. У цих історіях ви зможете пережити пригоди, сповнені відваги, сміливості та великих мрій. Відкрийте для себе світ Пса Патрона, який став не тільки рятувальником, але й справжнім символом безпеки та героїзму українців» (ForKids. 19.05.2023).

До Всесвітнього дня з мінної просвіти UNICEF у співпраці з МОН України, Українським радіо та Центром протимінної діяльності запустили для дітей проект «Радіодиктант «Пес Патрон застерігає», в якому доступній формі міститься алгоритм дій, як дитині поводитися з небезпечними предметами:

Сьогодні я навчу тебе, як правильно поводитися з небезпечними та підозрілими предметами, які можуть трапитися навіть у знайомих місцях.

<...>запам'ятай три найважливіші правила безпеки: не підходь, не чіпай, 101 набирай!

Заміновану територію позначають червонобілою стрічкою або спеціальними знаками: червоними трикутниками чи квадратами. Якщо натрапиш на такий знак або напис "Обережно, міни!", знай – там дуже небезпечно. Негайно повертайся назад тією ж дорогою.

Але позначки є не скрізь. Тому якщо побачиш незнайомий предмет – не підходь до нього, відразу повідом дорослим і дзвони 101.

Усім обережний лизь! (UNICEF. 4.04.2023).

Крім дитячої аудиторії, Патрон привернув до себе увагу молоді, ставши героєм багатьох каверів. Найпопулярніша пісня про пса Патрона – від «KARTA SVITU», яка стала всеукраїнським трендом. Вона вийшла у серпні 2022 року та на ютубі набрала вже майже 5 мільйонів переглядів. Пісня має яскраво виражене патріотичне позиціонування, апелює до цінностей турботи, захисту кожного українця. Вона вплинула на появу нових трендів: зокрема в українському сегменті соціальної мережі Тікток користувачі почали масово створювати мешапи й кавери з піснею «Пес Патрон» від «KARTA SVITU» та легендарними хітами світової та української музики в абсолютно різних стилях (рок, реп, лірика), із різними мотивами. Зокрема, на сьогодні вже є мешапи на пісні: «Bad Guy» (Billie Eilish), «Creep» («Radiohead»), «Bohemian Rhapsody» («Queen»), «Lose Yourself» (Eminem), «Sway» (Michael Buble), «West Coast» (Lana Del Rey), «Toxic» (Britney Spears) та інші. Співаки хору «Ch.Ch.Choir» переспівали навіть «Щедрик» Миколи Леонтовича, зазначивши під відео свого виступу:

«Не могли не взяти участь у цьому тренді. Впевнені, щедрівка, в якій співають про ластівок, народження овечок і ягнят, прекрасно прозвучить і про наш український символ – пса Патрона».

Варто зауважити, що такі ініціативи долучаються до збору коштів на допомогу військовим. Зокрема «під час великого концерту «СЛУХ:

Наживо» ведучий Ницо Потворно виконав власну версію і заспівав текст про Патрона під мелодію пісні «Червона рута» авторства Володимира Івасюка. Кавер було виконано за донат 20 000 гривень. Загалом під час концерту було зібрано понад 120 тисяч гривень на потреби НГУ «АЗОВ» (Слух. 14.11.2023).

Деякі з цих відео, до речі, лайкає та коментує офіційний акаунт пса Патрона, що також безпосередньо заохочує людей до запису нових відео та популяризує образ пса Патрона в соціальній мережі. Як бачимо, використання образу Патрона в музиці є яскравим прикладом того, як мистецтво може бути використано для підтримки морального духу, національної свідомості та боротьби за свободу, а також поширення на широку аудиторію важливих меседжів про цінності українців на весь світ.

Інтерес до Патрона не зникає й нині. 15 листопада 2023 року на сайті Київради навіть з'явилася петиція №12674 «Встановити пам'ятник Псу Патрону на місці демонтованого пам'ятника Пушкіну» (Київська міська рада. Електронні петиції. 15.11.2023). У цій петиції автор зазначив шість причин для встановлення пам'ятника (символ відданості та спротиву, відзнака службових тварин, сприяння соціальній взаємодії, естетичне збагачення міського простору, зростання економіки міста, увічнення сучасної української культури). Як бачимо, Патрон сьогодні став не лише популярним символом стійкості України, незламності духу українського народу, а й частиною сучасної української історії.

Висновки. Отже, під час війни в комунікативно-інформаційному просторі України було сформовано потужні наративи щодо стійкості та єдності українського народу в боротьбі проти агресора. Значну роль у їх поширенні відіграли історії про нових героїв-рятівників, які стали впізнаними на весь світ.

Особливо виразно це дисонує з комунікативними інструментами росіян, які активно використовують прийоми конструювання симулякрів, фейків, уявлень, повністю відірваних від реальності. Україна ж у відповідь на цю дезінформацію використовує образи реальних героїв, які допомагають просувати власний стратегічний наратив

про хоробру, єдину та стійку націю, що бореться з імперією зла.

Смисли, які продукують ці герої, з одного боку, є ціннісно-глибинними, оскільки визначають ціннісні доміанти українців, а з іншого – ситуативно-часовими, оскільки породжені ситуацією війни, тому акцентують увагу на боротьбі з агресором.

Одним із таких впізнаних героїв-символів став пес Патрон, який виразно продемонстрував потужну розбіжність ціннісних парадигм українців та імперії зла: поєднання сили українських захисників з турботою і добротою на противагу російській жорстокості та насильству.

Сформований у мас-медіа образ Патрона був наділений людськими рисами, що виявлялися в усіх його діях: Патрон рятує людей, знешкоджує боєприпаси, допомагає волонтерам, вчить дітей, розповідає про війну мільйонам підписників і навіть бере участь у важливих міжнародних переговорах. Для нього найважливіше – життя кожної людини, що є найціннішим у цивілізованому демократичному світі.

Образ Патрона виявився потужним інструментом, який поширює на весь світ основні меседжі про стійкість та людяність українців, популяризує етику турботи, підтримку волонтерських ініціатив, підвищує обізнаність населення про важливість мінної безпеки. Крім того він став потужним джерелом психологічної підтримки українців, які переживають складні часи в умовах повномасштабної війни, оскільки виявляє турботу та захист кожної людини.

Для поширення цих меседжів було використано найрізноманітніші канали комунікації, які долучали до взаємодії різноманітну аудиторію. Крім власне мас-медійних (медіа, соціальні мережі, ютуб), були залучені такі платформи, як вуличне мистецтво, поштові марки, дитячі книжки, естрада, сувенірна продукція. При цьому скрізь зображення Патрона виконує роль символічної передачі важливих наративів про Україну. Його образ нікого не залишає байдужим, завдяки чому і виявляє потужний впливовий потенціал – здатність надихнути людей будь-якого віку діяти та брати участь в ініціативах для підтримки українців у боротьбі з імперією зла.

Список літератури:

1. Al-Dala'ien O.A., Al-Shboul Y., Aldowkat I.M., Al-Takhayinh A. Visualising the Russia-Ukraine War: A Semiotic Analysis of Arab Social Media Cartoons. *Theory and Practice in Language Studies*, 2022. Vol. 12. No. 12, pp. 2712–2722.

2. Blacker U. Writing around War: Parapolemics, Trauma, and Ethics in Ukrainian Representations of the War in the Donbas. *East/West: Journal of Ukrainian Studies*. 2022. Vol. IX. №1. P. 17–35.
3. Dojwa-Turczyńska K. Building social resilience through visual instruments in Polish public space in the era of Russia's aggression against Ukraine. *Defence science review*, 2022. № 15. P. 85–110.
4. Foss S.K. Theory of Visual Rhetoric. *Handbook of visual communication*. Routledge, 2005. P. 163–174.
5. Dhanesh G., Rahman N. Visual communication and public relations: Visual frame building strategies in war and conflict stories. *Public Relations Review*. 2021. Volume 47. Issue 1.
6. Goodnow T. Narrative Theory. Visual Storytelling. In: Sheree Josephson, James Kelly, Ken Smith (Eds.), *Handbook of Visual Communication: Theory, Methods, and Media*. New York: Routledge, 2020. P. 265–274.
7. Hoelzl I., Remi M. Softimage. Towards a New Theory of the Digital Image. Bristol: Intellect Books, 2015.
8. Horbyk R., Orlova D. Transmedia storytelling and memetic warfare: Ukraine's wartime public diplomacy. *Place Branding and Public Diplomacy*. 2023. № 19. P. 228–231.
9. Ladygina Y. Cyborgs vs. Vatniks: Hybridity, Weaponized Information, and Mediatized Reality in Recent Ukrainian War Films. *East/West: Journal of Ukrainian Studies*. 2022. Vol. IX. №1. P. 105–138.
10. Lester P. M. Visual Communication. In *Images with Messages*. Boston: Wadsworth Publishing, 2011.
11. Martynyuk O. Gardens of Tolerance: Ukrainian Women Artists Reflect the War in the Donbas. *East/West: Journal of Ukrainian Studies*. 2022. Vol. IX. №1. P. 139–176.
12. Perzycka-Borowska, E., Gliniecka M., Kukielko K., Parchimowicz M. Socio-Educational Impact of Ukraine War Murals: Jasiń Railway Station Gallery. 2023. *Arts*. 2023. № 12 (3). URL: <https://www.mdpi.com/2076-0752/12/3/112>.
13. Visualization in the Age of Computerization. Ed. Bu Timothy Webmoor, Annamaria Carusi. N-Y., London: Taylor & Francis, 2015.
14. Запорожець О., Белоусова Н. Вербальні інтернет-меми під час повномасштабної війни РФ в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини*. 2022. № 2 (56). С. 20–24.
15. Рябченко О. ЗСУ та війська Російської федерації в межах українського цифрового простору: гумор, політичні ідеї та ідеологічні образи. *Народознавчі зошити*. 2023. № 2 (170). С. 324–342.
16. Семотюк О. Російсько-українська війна у політичних карикатурах США, ФРН і України: якісний і кількісний аналіз. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2019. Вип. 45. С. 280–290.
17. Храбан Т. Образ українського військового в інтернет-мемах. *Молодий вчений*. 2018. № 7 (59). С. 439–444.

Kuznietsova T. V., Podolian A. V. “WHO GUARDS THIS NEIGHBOURHOOD? – PATRON THE DOG!”: HOW VISUAL IMAGERY SPREADS UKRAINE’S STRATEGIC NARRATIVES DURING THE WAR

The article examines the communicative and axiological features of the visual representation of the popular hero-character in the Russian-Ukrainian war, Patron the dog. Our focus is on the character's value and the narratives disseminated, along with the primary channels of interaction with the mass audience through which Ukraine's strategic messages were propagated.

It has been established that powerful narratives about the stability and unity of the Ukrainian people in their fight against the aggressor were formed in the information space of Ukraine from the onset of the war. A significant role in their spread was played by stories about savior heroes, who became recognizable all over the world. One of these symbolic heroes was the dog Patron, who vividly demonstrated the powerful discrepancy between the value paradigms of Ukrainians and the evil empire: the combination of the strength of Ukrainian defenders with care and kindness in contrast to Russian brutality and violence.

The meanings created by this hero, on the one hand, are valuable because they convey the dominant values of Ukrainians. On the other hand, they are situational and temporal, stemming from the context of war, thus emphasizing resistance to the aggressor.

The image of Patron proved to be a powerful tool for disseminating key messages about the resilience and humanity of Ukrainians worldwide. It popularized the ethics of care, support for volunteer initiatives, and raised public awareness about the importance of mine safety. Furthermore, Patron became a vital source of psychological support for Ukrainians during the war.

A diverse range of communication channels was utilized to replicate Ukraine's strategic narratives, engaging various audiences in the interaction. Beyond traditional mass media, platforms such as street art, postage stamps, children's books, pop music, and souvenir products were employed. These efforts enhanced the recognition and influence of Patron's image.

Key words: visual images, Patron dog, Russian-Ukrainian war, narratives, communication.